

насправді ти можеш. Будь-яка людина може купити в секунді теплу флисову кофту й віднести її для наших військових, а кожна така кофта – це один зігрітий солдат. Моя сім'я виховала мене українкою. Дідусь був дуже цікавою людиною – сам родом із Росії, але ніколи не мав імперського шовінізму. Потрапив у Харківський військовий шпиталь, залишився, вступив до військового університету. Я завжди пам'ятатиму, як він наголошував, що наша країна – Україна. Нам ніколи й на думку не спадало, що ми не вчитимемо української або не любитимемо землі, на якій живемо... Тепер наші чоловіки її захищають. І весь тил повинен їм допомогти!

Учитель. Пропоную звернутися до легенди, яка пояснює назву нашої держави «Україна». Кажуть, коли представники народів прийшли до Бога, щоб визначитися, яку їм землю обирати і як її назвати, коли була призначена французам Франція, а німцям – Німеччина, і коли залишилося тільки двоє дівчат, глянув на них Всевишній і сказав: «Ви – євреї, жили в раю, у вас було все: і достаток, і мудрі пророки, але ви не вміли цього шанувати – то будете відтепер називатися країною Ізраїль, тобто вигнані з раю». Поглянув же на друге вбоге, але горде дівча і сказав: «А ви – дуже працьовиті і мужні люди. Вам жити в раю, і держава ваша називатиметься Україна. Але щоб справді бути такою країною, треба пройти через важкі випробування війнами і холодом, голодом і хворобами, стихіями і всілякими негараздами». І, напевно, якраз ті випробування переживає зараз Україна. (*Кліп «Балада про нашу боротьбу. Героям України присвячується».*) Дуже хочеться щоб у нашій країні панував мир.... А що б побажали ви? (*Відповіді дітей.*)

«Україно, молюся за тебе...»

(позакласна година для учнів 7-11 класів)

*Погрецька Л.Я., Сергєєва Ж.А. – учителі української мови та літератури КЗ «Первомайський ліцей № 6»
Первомайської міської громади Лозівського району*

Мета:

- поглибити знання учнів про нашу державу – Україну;
- розвивати пізнавальні інтереси учнів;
- формувати національну свідомість, переконаність у нетлінності надбань і духовних скарбів народу, необхідності їх збереження;
- пробуджувати готовність служити Батьківщині своєю працею та стати на захист державних інтересів країни.

Обладнання: проектор, кліпи: «Красивий кліп про Україну», «Прости, солдате», «Я ненавиджу війну», «Квітуча Україна» Н.Май, музичне оформлення.

Хід проведення

Учень.

Є в центрі Європи чудова країна.

Сягає корінням у сиві часи.

І це – незалежна моя Україна.

Тут гори Карпати, степи, річки і ліси.
Моя Україна щаслива земляця,
Вродлива і юна, як квітка-весна.
Красу твою бачу в камені й криниці.
Вслухаюсь, як грає бандури струна.
Моя Україна, журавлик у небі,
Ти прагнеш туди, у ясні небеса.
Ти квітка, ти сонце, лебідка і лебідь.
Усмішка юначя й дівоча коса.
Моя Україна, журливій верби,
Колосся пшениці, озера, дуби.
За тебе душею і тілом умер би,
З тобою ж бо вільні стають і раби.
Моя Україно, до тебе я лину.
Надія на щастя серденько ятрить.
Тож нумо плекати, любити Вкраїну.
У наших-бо крилах майбутнє століть.

М. Бойко

Ведучий 1. Ми живемо в найкращій країні на Землі: із зеленими лісами й гаями, блакитними ріками, озерами, щедрими полями й садами. Україна – це неозорі простори рідної землі, що простягнулися від Карпат до Чорного моря, це країна хвилюючої краси, радості й печалі, розкішний вінок із рути, барвінку, чорнобривців і калини.

Ведучий 2. Немає життя без України, бо Україна – це мати, яку не вибирають, Україна – це доля, яка випадає один раз на віку, Україна – це пісня, яка вічна на цій землі. Україна – це рідна мова.

Україно! Ти для мене диво!
І нехай пливе за роком рік,
Буду, мамо, горда і вродлива,
З тебе дивуватися повік...
Україно, ти моя молитва,
Ти моя розлука вікова...
Гримотить над світом люта битва
За твоє життя, твої права.

В. Симоненко

Ведучий 1. Немає на світі кращого неба, ніж небо рідної України! Воно благословляє свою країну, береже у віках її материнську любов, його ніколи не відділити від матінки-землі. Як не можна відділити небо від землі, так і не можна відділити Захід України від Сходу, Карпати від Світязя, Чорне море від Дніпра. Це все – Україна – єдина, суверенна, незалежна.

Ведучий 2. Найголовніше для всіх нас, українців, щоб світило яскраво сонце і було мирне небо. Важко навіть уявити, що десь над нашою рідною землею клеочуть гармати, повітря здригається від вибухів, а відчай панує в очах людей...

Виходить дівчинка в українському вбранні. На плечах чорна хустина.

Дівчина.

Рано-вранці на світанку босими ногами
Йшла до Бога Україна тихо з молитвами.

Одягнувши вишиванку, розпустила коси,
Щоб просити в Бога сили і кращої долі.
Вітер коси розплітає – суне чорна хмара.
Впала вона на коліна і його питала:
– За, що мені така кара?
Чим я завинила? – Що знов круки чорні крячуть і ростуть могили?
Дзвони дзвонять вже щоденно ...днями і ночами...
Сини мої полягли...вкрито все хрестами...
– Чи я тобі не молилась? Чи дітей не вчила любити землю і тебе?
Прошу, дай нам сили!
– Скажи мені, Отче милий, скільки ще терпіти?
Як синів уберегти? Скільки ще молитись?!
...І почувся з неба голос:
– Встань! Вже скоро, мила!
Той, хто хтів здолати тебе, сам ляже в могилу.
Потерпи ще трішки ти – я загою рани,
Бо я чув усі молитви – мир скоро настане!
Воля й доля в твоїм домі, повір скоро буде!
А ворога не пробачать ані я – ні люди!

Ведучий 2. У вересні День народження Олександра Довженка. Що ми знаємо про нього? Класик української літератури і кінематографії. А виявляється, і великий патріот України, і навіть пророк. Читаємо його записи в щоденнику періоду Другої світової війни. «Чи зберуться наші люди знову на Вкраїні? Чи повернуться вони з усіх нетрів, далеких далекостей нашого Союзу і заповнять її замість померлих од ворога, од морозу, од кулі і петлі? Чи так і лишаться там, а на наші руїни наїдуть чужі люди і утворять на ній мішанину. І буде вона не Росія, не Вкраїна, а щось таке, що й подумати сумно» (13.04.1942 р.). Чим не пророцтво?

Ведучий 1. А ось ці рядки і зовсім ніби з останнього повідомлення в Інтернеті, хоча датуються вони 04.04.1943 р.: «На українських ланах і селах в огні і полум'ї вирішується доля людства, вирішується велетенська проблема світової гегемонії, вирішується доля людства на нашій недолі. Така нещаслива земля наша».

1-й учень.

Яке сумне це слово – Україна:
У ньому вітру плач, і журавлиний квил,
І дзвін кайданів, німота могил,
І сльози вдів. Столітня руїна.

2-й учень.

Яке суворе слово – Україна:
У ньому дзвін шабель, і гук гармат,
І тулумбасів грім, і попелища хат,
Й китайкою накрита домовина.

3-й учень.

Яке тривожне слово – Україна:
У ньому пісня волі невмируща,
Шевченків заповіт вівки суцций,
Зітхання матері і мужній голос сина.

Ведучий 2. Українці мають усі підстави пишатись, що їхня Батьківщина не раз переживала дні слави, мужньо переносила найважчі випробування. Не одне покоління кращих синів і дочок беззавітно клали своє життя до ніг рідної неньки – України.

У повній тиші лунає передзвін (музичний фон).

«Війна і смерть»

Війна і смерть – дві сестри, ніби пара,
Які крокують разом вже віки...
Це – ніби чиясь невблаганна кара,
Що слід лишає на всі роки.
Війна... Ти був там? Ні? То ти щасливий,
Бо ти не бачив сльози, біль і кров,
Не бачив ти, як погляд свій зрадливий
Кидала смерть на юних знов і знов.
Чи бачив ти, як проводить мати
Свого єдиного, не воїна – дитя,
І молить Бога, щоби дочекати,
Або за нього дати своє життя?
Чи чув ти тихий плач дівчини,
Коли почула вість, що вже нема
Того, до кого серцем лине,
І що тепер вона уже одна?
А може, ти вдовиний погляд бачив,
Тої вдови, що на руці дитя,
Що ще недавно тато сина няньчив,
Сьогодні ж – сирота оце маля?
Чи хоч у сні до тебе приходила
Ота проклята усіма війна...

Ведучий 1. Ми, українці, повинні пишатися тим, що наша Україна ніколи не поневолювала інші народи, не вела загарбницькі війни, а лише захищала себе від ласих на чуже добро близьких і далеких сусідів.

Ведучий 2. Патріотів виховує і наш Первомайський ліцей № 6. Україну з перших днів лиха захищає випускник нашої школи, Народний герой України, орденоносець Щербак Олексій.

Уявна зустріч із учасником АТО (інтерв'ю):

– **Олексію, у Вас було відчуття, що на нашу землю колись прийде війна?**

– Я ніколи не думав, що коли-небудь побачу справжню бойову тривогу! Але коли почалися події в Криму, наші групи відправили у прикордонні з Росією області. А вже 7-го квітня ми вилетіли в Донецький аеропорт. Я перебував там півтора місяця. Найчастіше був на «вишці».

– **Ви тоді могли уявити, що через півроку аеропорт буде зруйнований практично вщент?**

– Починаючи із середини квітня, наших людей почали відправляти на посилення охорони в Краматорськ, Артемівськ, штаб АТО. В аеропорту нас залишилося близько 60 осіб. Коли почався перший бій, я також перебував на «вишці». Але нам не дозволяли стріляти. У мене було відчуття, що пар із вух піде від злості. Якби нам дали команду, бойовиків можна було б знищити на етапі,

коли вони тільки наблизилися до аеропорту. На цьому б усе й закінчилося. А так їм дали час підтягнутись і влаштуватися в новому терміналі. За даними нашої розвідки, туди увійшли до 300 бойовиків. Більшість, звичайно, там і залишилася.

– Особисто Ви брали участь у першому бою в аеропорту чи тільки спостерігали за ним?

– Перші постріли застали мене на парасолі «вишки», яку теж відразу почали обстрілювати. На мене посипалося скло. Я відповз углиб будівлі. Відстрілюючись, допустив помилку – зробив один постріл і не змінив позицію, а відразу вистрілив знову. Ворог тут же визначив, де я перебуваю. Після цього я, спускаючись, робив постріл, і змінював позицію. Так поступово спустився вниз. Бійці, які там знаходилися, були поранені й посічені уламками скла. Надав допомогу – уколів, перев'язав... Ополченці, увійшовши в новий термінал, дуже хотіли захопити «вишку», «промацати», які сили її захищають, запускали неповнолітніх, щоб вони вистежували. Ми не могли стріляти по цих дітях. Лякали їх і відганяли, роблячи кілька пострілів у повітря з пістолета. Перший бій в аеропорту тривав дві доби. Потім інтенсивність стихла, але все одно сутички тривали. Загалом ми тоді не спали п'ять днів. Так, годинку уривали по черзі. Між терміналом і вишкою була лісосмуга. У ній потім наші бійці виявили чимало загиблих ополченців...

– Що найбільше запам'яталося з перших місяців на цій неоголошеній війні?

– Після тижневих боїв в аеропорту нас змінила 72-а білоцерківська бригада. Тобто група нашого полку під командуванням Жені Подолянчука, скаута, Народного героя України, залишилася в старому терміналі, а мене з іншими хлопцями перекинули під Слов'янськ. Там ми вели розвідку біля ворожих блокпостів. Якось зав'язався бій. Чи не бій, а бійня. Молоденькі сосонки в посадці валилися, зрізані вогнем. Перші секунди було страшно. Але в нас були хороші наставники, один із них – наш заступник командира загону, Герой України, підполковник Юрій Вікторович Коваленко. На жаль, він загинув під Ізвариним. Тоді ж серйозно був поранений мій товариш Рома. У нього були прострелені обидві ноги. Поки ми надавали йому допомогу, він сказав: «Там Юрка Савельєв залишився». Шестеро людей зголосилися повернутися за ним. Повертатись у пекло було страшно. Але не можна було кидати свого. Знаєте, перший бій в аеропорту – це було страшно. Але він не зрівняється з тим, що творилося в соснах. Там було набагато страшніше. Слава Богу, винесли свого, надали допомогу.

– Що б Ви хотіли побажати молодому поколінню України?

– Шановні, в окопах ми всі молилися Богу – залишитися живими. І ще, щоб мирно жила Україна.

Україно, молюся за тебе,
Як за матір гріховно-святую,
За блакить твого вічного неба
І за ниву твою золоту.

Україно, молюся за славу,
За твою непокору століть,
За столицю твою златоглаву,
Що по груди в тополях стоїть.

Україно, молюся за мову,
За божественну мову твою,
І за врону твою калинову,

Від якої добрішим стаю.
Україно, молюся за пам'ять
Убієнних за волю синів
І за тих, що у душах запалють
Промінь правди, щоб край заяснів.
Україно, лише в милосерді
Час єднання синів настає.
То нічого, що ми не безсмертні,
За безсмертя молюся твоє.
Отче наш, У Твоєм часоплині
Все минає – ридай не ридай.
Прости, Боже, гріхи Україні
І надалі грішити не дай.

В. Забаиштанський.

Ведучий 1. Пам'ятаєте, Захар Беркут говорив: «Сила народу в його єдності. Лише тоді, коли ми разом — ми є великою, майже непереможною силою. З історії ми бачимо, що, лише об'єднавшись в одне ціле, можна здолати будь-якого ворога, навіть найсильнішого».

Пісня «Я тебе ненавиджу, війна...» (співає учень на фоні кліпу).

Ведучий 2. У кожного з нас є рідна хата. Подумайте, скільки потрібно праці, щоб утримувати в домі порядок і лад, щоб було в ньому чисто й затишно, щоб жилося заможнo. Україна – наш спільний дім. Тож маємо дбати всі, щоб у ній були добробут і лад, мир і злагода, вічна краса. Усі ми повинні усвідомити: своє, рідне – це не тільки хата, подвір'я, а й вулиця, село чи місто, де ти живеш, ліс і річка, степ і море, і вся розмаїта наша країна.

Ведучий 1. Тож давайте примножувати багатства нашої України, нехай наливається добром кожне серце! Будьмо гідними своїх предків, обіцяємо любити рідну землю так, як заповідав великий Тарас, берегти волю й незалежність України, поважати свій народ і його мелодійну мову.

Ведучий 2. Будемо шанувати себе та свою гідність – і шановані будемо іншими. Нехай кожний із вас відчує гордість за нашу державу, бо ми – діти твої, Україно! І хай на українських полях колосяються золоті жита, червоніють маки, а ми ніколи не побачимо вирив від снарядів.

Кліп «Квітуча Україна» Н.Май.

Народні символи України

(народознавча година для учнів 4-го класу)

*Сафіуліна Н.А., завідувачка бібліотеки
КЗ «Харківський навчально-виховний комплекс
«гімназія-школа І ступеня» № 24 Харківської міської громади
Харківської області імені І. Н. Пилипенка»*

Мета:

- підвищити рівень національно-патріотичного виховання учнів;
- розширити кругозір дітей про історію свого народу, звичаї, традиції, обряди та народні символи;